2008 жыл, 28-чи ОКТЯБРЬ, ГЕУЮРГЕ КЮН. № 208 (18059)

ЗАМАН

ГАЗЕТ 1924 ЖЫЛДАН БЕРИ ЧЫГЪАДЫ

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

Интернет-версия: zaman.smikbr.ru

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

БАГЪАСЫ 3 СОМДУ

КъМР-ни ЗАКОНЛА ЧЫГЪАРЫЧУ БАШ ОРГАНЫНА - 70-ЖЫЛ

Окъугъан жаш тёлю да тири къатышханды

Шабат кюн окъугъан жаш тёлюню Къабарты-Малкъарны законла чыгъарыучу баш органыны 70-жыллыгъына аталган чабышуулары болгъанды. Юч мингден аслам жаш бла къыз Ленин атлы проспектде Правительствону юйюню аллындан башлап, Парламентни мекямына дери бир бирлери бла эришип чапханды.

КъМР-ни Билим бериу эм илму министерствосу КъМР-ни физкультура эм спорт жаны бла кыырал комитети бла бирге жылны аллындан бери республиканы Парламентини юбилейине жорапап, жаш адамланы къатышуулары бла кёп тюрлю эришиуле, конкурсла бардырыгъандыла, ол санда элде жашагъанланы спартакиадаларын, Европаны бек бийик тауу Минги таугъа ёрлеуню эм башхаланы. Бу чабышыу ол ишлени ахыргъы кезиую болгъанды.

Эришиулеге Нальчик шахарны школларыны окъуучулары, республиканы орта профессионал эм бийик билим берген окъуу юйлерини студентлери къатышхандыла. Ала, жыл санларына кёре, он къауумгъа юлешиннгенди. Сабийлени финишде республиканы законла чыгъарыучу баш органыны тюрлю-тюрлю чакъырыуларыны депутатлары, ЮФО-ну субъектлеринден Парламентни алгъышларгъа келген кюнакъла сакълагъандыла.

Кеслерини къауумларында хорлагъан жашланы бла къызланы саугъалардан алгъа, республиканы Физкультура эм спорт жаны бла кыырал комитетини башчысыны орунбасары Сергей Самохвалов депутатланы байрамлары бла алгъышлагъанды. «Эришиуледе хорлагъанла, кыытдыргъанла да бардыла, алай бу эришиулеге къатышханла барыбыз да республиканы законла чыгъарычу баш органыны тарыхында энчи ыз къойгъанбыз», - дегенди ол.

КъМР-ни Парламентини Председатели Бечелланы Илияс эришиулеге къатышханлагъа, аланы устазларына ыразылыгъын билдиргенди. Спикер Парламентни юбилейини чеклер инде бардырылгъан ишлеге школчула, студентле аслам къатышханларын чертгенди. «Депутатла жаш адамла бла кёп тюбешиуле, «тёгерек столла», конференцияла къурагъандыла. Алада ёсюп келген жаш тёлю таматаланы ишлерин андан ары бардырыргъа хазыр болгъаны ачыкъланнганды». Сиз тюбешиуледе берген соруулагъа керти политикле, юристлеча, жуупла излей билгенигиз бютюнда бек къуундырады», - дегенди ол. Бечелланы Илияс Парламентни мурдорунда ишлеген Жаш тёлю палатаны юсюнден да айтханды. Ол жаш адамла палатада кеслерин сы нап, уллу политикагъа жол ачаргъа болукъларын белгилегенди.

Андан сора чабышыуда кеслерини жыл санларына кёре хорлагъанланы саугъалау башланнганды. Бек гитчеликлеге - 6-7 класслада окъугъан къызчыкъалагъа - майдалланы Бечелланы Илияс бергенди. Мында биринчи Алла Черкасова (24-чю школ, Нальчик), экинчи Екатерина Панфиленко (5-чи школ, Прохладный шахар), ючюнчю Ольга Черноусова (10-чу школ, Нальчик) болгъандыла. Бу жыл санда эришген жашчыкъланы арасында биринчи Леван Амирханов (3-чю номерли интернат), экинчи Владик Муха (2-чи школ, Нальчик), ючюнчю Руслан Абазов (23-чю школ, Нальчик) келгендиле. Аланы Адыгея Республиканы Къырал Советини Председателини орунбасары Вячеслав Сапиев саугъалагъанды.

Алчы жерлени алгъанланы барына да майдалла, дипломла эм кубокла берилгендиле.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

Бечелланы Илияс хорлагъанлагъа саугъала береди.

Эришиу баргъан заман.

Сый берпу

Аграрный илмуну айнытыугъа къыйын салгъаны ючюн

РФ-ни бла КъМР-ни илмуну сыйлы къуллукъчусу, Къабарты-Малкъар къырал эл мюлк академияны ректору, профессор Борис Жеруковну саугъаларына бла грамотаны бла бирге къошулгъанды. Ол Россей Федерацияны Эл мюлк министерствосуну «Россейни агропромышленность комплексин айнытыугъа къыйын салгъаны ючюн» деген алтын майдалы бла саугъаланнганды.

РФ-ни эл мюлк министри Алексей Гордеев белгилегенича, Борис Хажимуратович бу саугъагъа къыралны бла республиканы экономикаларыныаграрный бёлюмлерине кадрла хазырлаугъа къатышханы эмда илму-педагогика ишде болдургъан жетишимлери ючюн тийишли болгъанды.

Промышленность

Кеслери ёсдюрген битимлени хайырланыргъа сюедиле

Къабарты-Малкъарны промышленностунда консервала чыгъарыучу бёлюм жангыртыла, кюч ала барады. «Бюгюнлюкде бизде чыгъарылгъан консервала башхала бла эришаллыкъдыла, алагъа сурам улуду деп, базынын айтырыгъа боллукъду»,-дегенди КъМР-ни эл мюлк эм аш-азыкъ министри Тембулат Эркенов Правительствону жыйылыуунда. Ол билдиргеннге кёре, тахта кёгетледен Юг федеральный округда чыгъарылгъан консерваланы ючден бири бизни республиканданды. Ол жаны бла биз жаланда Краснодар крайгъа оздурабыз. Россейде чыгъарылгъан тахта кёгет консервалаы 20 процентни да бизде жарашдырыладыла.

Арт жыллада консерва заводла ахшы тёре киийирип барадыла. Ала кеслери ёсдюргген битимледен консерва этиую сайлайдыла. Алай бла бийыл 2990 гектар жерде тахта кёгетле ёсдюрюлгендиле. Ол а былтырдан 1,3 кереге, 2006 жылдан эсе 2 кереге асламды.

Быйылны 9 айында тахта кёгетледен 120 миллион условный банка консерва чыгъарылгъанды. Бюгюнлюкде помидорланы эм башха тахта кёгетлени жарашдырыу бара турады. Биринчи октябрьге аланы битеу да 30 минг тоннасы жарашдырылгъанды, ол а былтырны бу кезиую бла тенглешдиргенде, 10 процентге асламды, ол санда жашил къудоруну 11,4 минг тоннасы, былтырдан эсе 3 кереге кёп, жарашдырылгъанды.

Жашил къудоруну быйыл Терек шахарда ачылгъан жангы консерва завод да жарашдырыр башлагъанды. Мында жангы италиялы оборудование салынгъанды. Аны хайырындан жашил къудорудан бир жылгъа 12 миллион условный банка чыгъарыргъа онг барды.

Бу бёлюмде шёндю 32 инвестиция проект жашауда бардырылады. Аны хайырындан жылны даягъына жарашдырыучу эм аш-азыкъ промышленностъда 5,5 миллиард сом чакълы бирге товар продукция чыгъарыллыкъды. Ол а былтырдан 1,3 кереге асламды.

Бизни корр.

ЖЕР-ЖЕРЛИ ВЛАСТЬ

Тамамланыргъа керекли жумушла кёпдюле

Алгъаракъладе КъМР-ни Президенти Арсен Канаков иш бла Яникойгъа келген эди. Ол заманда элни жашауу бла байламлы къаллай вопросла сюзюлген эдиле? Яникой, Каменка эллени администрациясыны башчысы Газаланы Залим ол эм башха соруулагъа жуап бергенди.

- Республиканы Президентини келирин биз ашыгъып сакълагъанбыз. Нек десегиз эки элде да эрттеден бери тамамланмай тургъан проблемала кёпдюле. Президент келгенде биз Каменкада школ-сабий сад ишлеирге кереклисин айырып белгилегенбиз. Ол да кеси аллына элди.

Анда жашагъан сабийлеге Яникойда школгъа жюрюген къыйынды. Бизни ол тилегибизни Президент ангылагъанды, протоколгъа тюшюртгенди. Андан сора да биз, Каменканы ичине киркмей, тышы бла жол ишлерге кереклисини юсюнден тилегибизни да айтханбыз. Ары дери да биз аны саулукъ сакъларгъа магъанасын да чертип, республиканы башчыларына жазгъан эдик. Ала бу проблема бла шагъырейдиле. Келир жыл ол жолгъа асфальт салынырыкъды.

Тюбешиуде дагъыда былай вопросха да эс бурулгъанды. Былайда сёз эки элни да суу бла жалчытыуну юсюнден барады. Насосла, быргъыла эски болгъандыла. Яникойгъа жангы ыз бла суу тартыу 2002 жылда башланнганды, алыкъа бошалмагъанды. Элде амбулаторияны жангыртыу, керекли оборудование бла жалчытыу бек керекли ишледен бирлериди. Президент кесини энчи фондундан амбулаторияны къурулушына бир миллион сом бергенди.

Элни администрациясы мекямыны къурулуду да бизни тынгысыз этип турады.

Аны къабыргъалары жарылгъандыла, оюлургъа къоркъууду. Сюдню оноууна кёре, ол эртте жабылыргъа керек эди. Алайды да, келир жылда администрацияны жангы мекямыны къурулуу башланырыкъды.

Ахыры 2 -чи бетдеди.

ДУНИЯДАН ХАПАРЛА

Бёлюмлеге – ахча болушлукъла

Россейни къырал башчылары дунияны къалтыратхан экономика – ахча къытлыкъдан зарансыз къутулур мадарланы этедиле, артыкъда россейли компанияланы эм гражданланы къорууларгъа уллу эс бурадыла. Былайда экономистлени бла банкирлени ишлей билгенлеринден сора да, халкъны алагъа ышаныулары да керекди.

- Бизни банкланы неда ахча къытлыкъладан чырмауусуз къутулурча онглары бардыла, - дегенди РФ-ни Президенти Дмитрий Медведев, Правительствону кезиулю жыйылыуунда сёлеше. Кертиси бла да, адамланы вкладларын къорууларгъа деп къошакъ халда 200 миллиард сом, жашау журт рынокга эм ипотечный амал бла жашау журтла алыргъа 60 миллиард сом, финансла рынокга эм промышленностъха болушлукъгъа да 175 миллиард сом берилгенди. Халкъгъа тыйгъычсыз кредитле бериуню жалчытыр муратда битеу банклагъа тийишлиси чакълы бир ахча тапдырылгъанды.

Жер ючюн уруш-тюйюш

Самарадан келген хапарла урушла баргъан майданладан келген билдириуле кибкидиле. Ала мурдорларына дери кюйген жашау журтланы эм алада ёлген адамланы юслеринданды.

Самараны ортасында жерлени багъалары бек улудула, алайлада уя агъачдан ишленген эски юйле кёпдюле. Бохчалары тыкъ болгъанла ол юйле болгъан жерлени уучулар ючюн, не тюрлю амалыкъдан да артха турмайдыла, кечеле бла от саладыла аллай юйлеге. Шахарчыланы айтханларына кёре, ма алай бла кыстаргъа кюрешедиле багъалы жерледен аланы. Сора алайлада кёп фатарлы багъалы юйлени ишлер муратлыдыла.

Вертолёт ууалгъанда...

Эки ай мындан алда Татарстанны ара шахары Къазанны самолётла чыгъарыучу заводунда ишленген вертолёт сынау ууулгъаны кезиюнде бузулуп тюшгенди. Анда болгъан 7 адамдан жаланда бири сау къалгъанды, ол да больницадады, жашауна къоркъуу жокъду. Вертолётну «къара ящиклери» бузукъсуз табылгъандыла. Бу бушуулу иш бла байламлы тинтиуле бардырыладыла.

Мурдарлыкъ

Иракны территориясындан учуп келген американ вертолётла Сирияны бир элин бомбала бла ургъандыла. Аны хатасындан 9 адам ёлгенди эм 14 адам да жаралы болгъанды. Вертолётла Сирияны хауа чегинден 8 километрге ётюп, алай ургъандыла энчи. Сирияны властьлары бу къаллы ишни

Жыйылыу

Мамырлыкъны эм тынчлыкъны излей

Озгъан байрым кюн Нальчикде КъМР-ни Правительствосуну эм РАН-ны КъМР-де илму арасыны Гуманитар институтуну юйюнде «Современные этнополитические и этноконфессиональные процессы на Северном Кавказе: проблемы и пути их решения» деген аты бла битеуроссей илму-практика конференция бардырылгъанды. Аны ишине Север Кавказ республикаланы, алимлери къатышхандыла. Бизни жанындыздан а, алимледен сора да, КъМР-ни Билим бериу эм илму министри Сафарби Шхагапсоев болгъанды. Жыйылыуну да алгъышлау сёзю бла ол ачханды.

Биринчи докладны РАН-ны Россей история институтуну баш илму къуллукъчусу, тарых илмуланы доктору Николай Бугай этгенди. Кесини сёзюнде ол кыырал чеклени эм кыыралны ичинде миллетле аралы чеклени юслеринден айтханды. Бир-бир миллетле кыырал чекледен эсе ортадагъы чеклеге аслам эс бурадыла, дегенди. Он аны тюзге санамагъанды. Кыыралны адамы аны жеринде, кылайда кеси кесин келишдиралса да, анда ишлерге, жашаргъа эркинди, дегенди. Чеги болмагъан миллетлигин тас этмезми деген соруугъа уа: «Артда, алда болса да, ортадагъы чекле кетерикдиле, бир-бир кыыралладача», - деп жуаплагъанды.

Андан сора да, докладчы кьайсы миллетни адамы да кыыралына, Россейге кертичилей къалыргъа патриотизм сезимни ёсдюрюрге керекди. Социологла соргъан аталадан, аналадан 65 процанти сабийлери тыш кыыраллада окъурларын сюйгендиле. Ол санда 35 процанти уа ишлерге анда къалсала ыразы болгъанларын билдиргендиле.

Жыйылыуда бизни белгили алимибиз Тетууланы Инжирелни жашы Алим да сёлешгенди. Ол докладында бизни кыыралны миллет политикасыны юсюнден да айтханды. Совет Союз качыллгъанлы Россейде жамауат организацияланы, экстремизмге къажау, кыыралны гражданствосуну юслеринден законла алынгъандыла.

2000 жылдан башлап Россейде политика эм социальный хал иги жанына тюрлене барады. Алай болгъанлыкъгъа, бютюнда теренгге синге баргъан социально-экономика кризис этнический проблемаланы толусунлай кетералмагъанды. Миллетлени араларында къаугъала асламысында этно-территориялы проблемала эмда социальный сферада кемчиликле бла байламлыдыла. Шимал Кавказда тынчлыкъсызны сылтауларындан бирине кыыралны тынгылы миллет политикасы болмагъанын санаргъа боллукъду.

Докладчы паспортда адамны миллети жазылгъан графаны кетерилгенин да замансыз этилгенгге санагъанды. Миллетле аралы къаугъаланы баш сылтауларындан бирине кыыралда экономиканы къарыусузлугъун санап, аны концепциягъа къошаргъа кереклисин да чертгенди. «Мамырлыкъны эм тынчлыкъны гаранты айныгъан миллет экономикасы болгъан кыырал болаллыкъды», - деп чертип айтханды Тетууланы Алим.

Андан сора чыкъгъан докладчыла да кеслери жашагъан республикалада, битеу Шимал Кавказда да тынгысызлыкъны юсюнден жарсып айтхандыла. Тынгылагъанла алагъа, сейирлерине кёре, кёп соруула бергендиле. Конференция эки кюн баргъанды.

ОСМАНЛАНЫ Хыйса.

ТИШИРЫУ ФУТБОЛ

Нальчикде биринчи кере

30-чу октябрьде Нальчикни «Спартак» стадионунда КъМР-ни Президентини башламчылыгъы бла тиширыу футбол командаланы араларында 2009 жылда бардырыллыкъ Европаны чемпионатына Россейни бла Шотландияны командаларыны аралында айырыу оюн бардырыллыкъды.

Алай бла республикада жашагъанла Нальчик шахарда тиширыу футболну биринчи кере кёрюргe боллукъдула.

Тюбешиу 17 сагъатда башланырыкъды. Оюнгга хакъсыз къарар онг боллукъду.

КъМР-ни Президентини бла Правительствосуну пресс-службасы.

Жангы байрам

Быйылны 9-чу декабринден башлап, Россей Федерацияны байрамларына дагъыда бири къошулады. Ол кюн къыралыбызда жыл сайын «Ата журтну Жигитлерини кюню» байрамча белгиленилип турлукъду.

Элде этиллик ишле кёпдюле, аланы тамамлауну мадарларын излейбиз

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Президент бла тюбешиуде дагъыда быллай маГъаналы ишибиз сюзюлгенди. Эки эпнеи да огъары жанларында аланы бирге къоошхан автомобиль кёпюрню къурулуу башланырГа керекди. Андан сора да, школну столоваСыны, оборудованиясын бла мебелин алышындырырГа деген оноу къабыл этилгенди.

- Элде спортну айнытыуну къаллай онглары бардыла?

- Ол жаны бла онгларыбыз аман тюйюлдюе. Спортну тюрлююринден 9 тренерибиз барды. Биз тренерлени советин къурагъанбыз эм аны председателин сайлагъанбиз. Ол жаны бла ишибиз биле-биле игилене барады. Биз бек ышанГан а физкультура - саулукъ ючлеген комплексибизди. Ол эпни ортасында ишленирикди.

- Эпни жаш тёлю комитети ишни къолГа алмаса, спортда ахшы кёрюмдюе болдурулурларына ышанырча тюйюлдю. Ол жаны бла не этиледи элде?

- Жаш тёлю комитет бюгюнлюкде иги ишлейди деп айтыГъа къыйыды. Аны ишин болжалГа салмай къолГа алырГа керекбиз. Бизге аны жанГы советин кюрарГа эм таматасын айырыГа керек болут турады. Жаш тёлю бла ишни тийишли даражаГа кётюрмей жамауат жашауда тынчлыкъ, ырахатлыкъ не хазна болсун. Былайда адеп-кылыкъ болуруна, иш кёллю тёлю ёсерине айырып эс бурурГа керекбиз.

- Жаш тёлюню иш бла жалчытыу къалайды?

- Бусагъатда ишлер жер жокъду деп кёп айтылады. Алай бизни бу эки элибизден тышына чыкъмагъанлай окъуна иш табарГа боллукъду. Бизде цехле, бюджет организацияла кёпдюе. Алада ишлерге къолларындан келлик адамланы 32 проценти урунады. Аладан къалГанына предпринимательледиле, энни иели мюлк жюрютедиле. Битеу жерлерибиз арендаГа берилгендиле.

Бизде ташны кесип, туф эте туруп тюшген къалГанкъулГанланы жанГыдан къурулуу материаллаГа хайырланырча этиу иш бла юкерешгенле аз тюйюлдюе. Алай бизде урходук (пепель) карьерлени хайыранлыу бла байламлы экологияны проблемалары чыкъГъандыла. Аланы сюзер муратда элде сход болГъанды. АнГа Ростехнадзорну, Роспотребнадзорну, ГИБДД-ны, прокуратурны келчилери къатышхандыла. Бек алГа эки элде да букъу кёз ачдырмагъаныны юсюнден сёз барГъанды. Каменканы тышы бла барГъан жолну къурулуу битгинчи, ол проблеманы тамамларГа къолдан келмезлиги айтылГъанды. Биз, цехлеачыр, ишчи жерле къурагъанлыкъГа, экологияны тазалыГы ючюн къайГъыырыуну унутурГа керек тюйюлбюз. Айлысы халкъны саулуГуна заран тюшюрлюкбюз.

- Яникойну ичинде жолланы болумлары осалды. Аланы тап халГа келтирир ючюн, не этесиз?

- Президентни излеуюне кёре, эллени администрацияларыны башчылары кеслерини эллерини жолларыны халларыны юсюнден айтхандыла. Бизни элде да аны оноуна кёре бир-бир орамла жангыртыллыкъдыла, алаГа асфальт салыныкъды. Ол ишле келир жылда тамамланыллыкъдыла.

- Эллие орамлада чыракъла жанмагъанларына кёп тарыГъадыла. Ол жаны бла ишигизни юсюнден айтсанГ эди.

- Администрацияны бюджетини азлыГы кёп иш этерге къоймайды. ОрамлаГа чыракъла салыуда кемчиликле да аны бла байламлыдыла. Мындан эки жыл алГа биз орамланы мюйюшлерине чыракъла салГъанбыз. Бюгюнлюкде бизни балансыбызда жюз чыракъ барды. Биз ала ючюн хакъ тёлеялмайбыз, ол жаны бла борчуБуз 400000 сомГа жетгенди. ОрамлаГа алай бла чыракъла салмайдыла, салГан чыракъларыбыз да терк окъуна кюедиле да кетедиле. Нальчик РЕС-ден Хаджиланы Рашит бизге кёп болушады, энтта да орамлада чыракъланы алышындырырГа транспорт берирге айтханды.

Алайды да, элде этиллик ишле кёпдюе, биз къолдан келгенича аланы тамамлаРыкъбыз.

Ушакъны **ЭЛЕККУЛАНЫ Хасан** бардырГанды.

Улбашланы Ахмат «Къабмалкъэнергону» бек иги специалистлеринден бириди. Ол анда жыйырма беш жылдан артыкъ ишлейди. Анча жылны ичинде игер урунГанны ючюн кёп сыйлы грамотала бла саугъаланГанды. АлгъаракъдаГа уа анГа «Россей Федерацияны сыйлы энергетиги» деген ат берилгенди. Бу бийик жетишимни ызындан башхалары да боллукъларына ийнанырчады, нек дегенде Улбаш улуну баш шарты иш кёллюлюкдю.

СУРАТДА: Улбашланы Ахмат ишде.

Суратны **ЭЛЕККУЛАНЫ Хасан** алГъанды.

Кадрда хазырлау

Фахмула, билимлиле сайланырыкъдыла

«Единая Россия» Битеуроссей партия бусаГъатда «Кадрланы резерви- къыралны профессионал командасы» деген проектни жашауда бардырады. Аны чеклеринде къыралГа хайырлы башчылыкъ, тюз оноу эталлыкъ фахмулу, хунерли да адамланы сайлаГа тюшерикди.

Проект беш кесекге юлешинипди: къырал эм муниципальный управление; асламлы информацияны органлары, бизнес, аГра промышленность, эл мюлк да киредиле; партияла, жамауат организацияла бла профсоюзла эмда социальный сфера-саулукъ сакълау эм билим бериу.- ЖанГы проектге хар сюйген адам да къатышырГа боллукъду, къайсы партияГа кирГенине да къарамай.

Бизни республикада проектни координатору Бекланов Заур Юрьевичди. Сорлукълары болГъанла бу телефонНаГа сёлеширге боллукъдула:8-906-484-17-97. «Единая Россияны» сайты-ны (http://profkomanda.edinros.ru) WEB бетинде да аны юсюнден толу хапар билирге эм анкетаны толтурургъа боллукъду.

АнкетаГа ючЗатха кёре баГъа бичилликди: аны толтурГанны билимине (проблеманы саулай анГылай билгенине), жамауат ишге тири къатышханына(граждан позициясына, къыралны бютюн жетишимли этерге итиниуюне), акъылына (дуниядан не хапары болГъанына, бола турГан ишлеге кёз къарамына) эмда оюУууна кёре. Анкеталары сайланнганла тест халда бардырылГан сынауладан ётерге керекдиле. Ала да экиге юлешиндиле: адамны акъылын сынаГан (кейслени бла задачаланы тамамлау) эмда качестволу тест (ачыкъ соруулаГа 1-2 бетде тынгылы жуаулла бериу). Тестлени иги берген кандидатла бла энчи ушакъ бардырылыкъды. Къошакъ халда уа кандидатны коллективде ишлеялГанын бла къалГанын билир ючюн, бир къауум адам къатышхан ушакъла да бардырыллыкъдыла.

Хар бёлюмге кёре энчи эксперт совет къураллыкъды. Ол конкурсну федеральный кесегине адамла сайларыкъды. Артда битеу предпложенияла бирге жыйыщдырыллыкъдыла эм алаГа уллу эксперт советде къараллыкъды. АнГа уа белгили политикле, бизнесменле, асламлы информацияны органларыны эм социальный сфераны келечилери киредиле. Советге «Единая Россия» партияны Баш Советини Председатели Борис Грызлов башчылыкъ этеди.

«Кадрланы резерви- къыралны профессионал командасы» деген проектде хорлаГанла тюрлю-тюрлю компанияланла бла учреждениялану оноучуларыны мурдорун тутарыкъдыла, партия эм жамауат ишде да суралмай къаллыкъ тюйюлдюе.

Мадина ШУРДУМОВА.

БАЙРАМ ЧАРИШЛЕ

«Элбрусну кубогу» Къабарты-Малкъарда къалГанды

Шабат кюн Нальчикни ипподромунда Къабарты-Малкъарны законла чыГъарыучу баш органыны 70-жыллыГына аталып «Элбрусну Кубогу», КъМР-ни Парламентини, КъМР-ни Президентини эм Нальчик шахарны саугъалары ючюн эришиуле бирге бардырылГъандыла. АлаГа кёп кере хорламлаГа жетишген, сыналГан атлары бла жокейле къатышхандыла.

Биринчи болуп Нальчик шахарны 300 минг сомлукъ саугъасы ючюн экижыллыкъ къумалы атлада 1600 метрге чаришле чапхандыла. Биринчи Эрджиас ат (тренер, жокей да М.Бахов) келгенди. Аны иеси «Русь» предприятияды.

Ол кюн бек сыйлы саугъаГа КъМР-ни Парламентини призи саналГанды, ол 500 минг сомГа жетгенди. Аны ючюн 3 200 метрге тёртжыллыкъ къумалы атла чапхандыла. Мында Ингушетиядан Алей ажирге жетген болмагъанды (тренери Я.Аушевди, жокейи Каппушланы М.).

Андан сора КъабартыМалкъарны Президентини саугъасы ючюн ючжыллыкъ къумалы атла 2 000 метрге чабышландыла. Мында саугъаны ёлчеми 1 миллион 900 жюз сомГа жетгенди. Биринчи жер ючюн кюреш къаты барГъанын белгилерге тийишлиди. Болсада «Малка» къумалы ат заводну Джет ажирин жетген болмагъанды.

Ызы бла Юг федеральный округну саугъасына 2 800 метрге чабышыу болГъанды. Анда ючжыллыкъ къумалы атлада 500 минг сом ючюн эришгендиле. Мында Краснодар крайдан Эмбрадора ажир барын да озГъанды (тренер И.Петрий, жокей С.Круглых).

Ахыр чариш Элбрусну Кубогу ючюн болГъанды. Ючжыллыкъ къумалы атлада, 2 400 метрге чабышып, 1 миллион сом ючюн эришгендиле. Ала, бири биринден хазна артха къалмай, къаты чапхандыла. Баш саугъаны Къабарты-МалкъардаН Аллез Драгон ажир алГъанды. Аны тренери А.Алоковду, жокейи А. Ляхов эди.

ХорламГа жетишгенлени КъМР-ни Парламентини Председатели Бечелланы Илиясс бла Президентни Администрацияны башчысы Альберт Кажаров саугъалагъандыла.

ЁЛМЕЗЛАНЫ Расул.

Агъач мюлк

Жашил байлыГъыбызны къоруулай

«Приэльбрусье» миллет паркны коллективини иши бу аламат жерде жашил байлыГъыбызны къоруулаГъа бурулупду, андан сора да, агъачланы жанГырта турурГа керекди. Нек дегенде турист-рекреация комплексни айныуу эм аны болушлукъчу инфраструктурасыны жанГы объектлерин ишлеу бла байламлы агъачларыбыз тарыкъая барадыла.

Минги тауну тийресиндеги лесничествону иши кёпдю, нек дегенде мында агъачла тогъуз минг гектардан аслам жерни аладыла. Ол Миллет паркны территориясыны он кесегинден бири чакъльды. Бийик таулада да агъачла болГъанларын эсге алырГа керекди, алаГа бек кыйын барылГан, барырГа арталлыда онГр болмаГан участкада бардыла. Болсада ала барысы да къоруланадыла, адамла уа аллай осал болумлада ишлеялГанларыны сейир этеди.

Къоруулау ишни тап халда тутар эм кючлендирир муратда паркны территориясы юч – ОГъары Бахсан, Эльбрус эм ОГъары Малка- лесничестволаны бёлюнгенди. АГъачланы асламысы биринчи экисини оноуундады, туристле да ары кёбюрек жюрюйдюле. Бек баш борч а, сёзсюз, от тюшюулени болдурмауду. Къабынса да аны ёчюлтген бек кыйын боллукъду эм агъачны иги кесегине улу заран тюшерикди. Аны себепли паркда этиллик мадарланы планы жыл сайын жараШдырылады. Он санда профилактика ишлени эм от къабынГанда аны ёчюлтгеню жалчытыр ючюн, энчи техниканы эм оборудованияны, связь средстволаны дайым да хазырлыкъда тутуу, тийишли структурала бирге кюреширикле жалчытыу дегенча эм башха жумуша белгилегендиле. Ол а кесини хайырын кёрюзтеди: къабыннган отну терк окъуна ёчюлтюрге къолдан келеди.

АГъачланы алГъынны халларына къайтарыу жаны бла да кёп жумуша тындырыладыла. Приэльбрусьеде къар эригенлей, паркны ишчилери аланы терк окъуна къолГа алыучудуда. Бу жаз башында нарат тереклени питомнигинде бир ненча жыл мындан алГа себилген урлукъладан ахшы зыГытла ёсгендиле. Ала къазылып, агъачла да тюрлю-тюрлю сылтаула бла терекле жукъаргъан жерлеге орнатылГъандыла, башхача айтханда, битеу да эки бла жарым гектарГа беш мингнге жууукъ зыГъыт салынГанды.

Миллет паркны ишлеу сыРына бузукълукъ этилмез эм Минги тауну тийресине солурГа келген адамла табийГъатха хата тюшюрмез ючюн, бал туризм зыГъатла керекли оборудованияла бла жалчытылынГан турист маршрутла ачылГъандыла, алада жатмала, от этер жерле, хазыр отунла бардыла. Аланы къатларында уа, болуучусуча, шаудан суула.

- Бир заманлада, - дейди бал лесничий Чочайланы Малик, - агъач мюлклеге агъач хазырлау жаны бла тёлан салынычУ эди. Шёндю ол зат жокъду эм арт жылларда терекле жаланда санитартазалау муратлада кесиледиле. АГъач къарт, къурУГъан, аурУГъан, къар, жер юзюлюуле жаралы этген терекледен тазаланады. Аланы орунларына уа жанГы зыГытла орнатыладыла.

Миллет паркда агъачланы тынГылыракъ къоруулар муратда дайым да жюрюп къарау ызлв (обход) къуралГъандыла. Аладан асламысы Эльбрус лесничествода- ды. Аны бойсунуУунда 37 минг гектар агъач барды. Ол а районда битеу агъачланы 30 процентин тутады эм аны иши бирсиледен къыйынды. Нек дегенде туристле сюйюп барГъан объектлени асламысы да андадыла. Аны себепли жюрюген жорукъларГа бузукълукъла мында кёбюрек этилирге боллукъдула.

Ючъ лесничествода да ол тийреледе жашил байлыГъыбызны – агъачларыбызны къоруулаГъа жюреклери бла берилген адамла ишлейдиле. Аланы санында тёгерекдеги кудуретни сакълау жаны бла инспекторла ЖапПуланы Алёшну, Гюлюйланы Мухтарны, Малкъарланы Расулну, Сотталаны Ахияны, КъайтукъланыМагометни, Кьулчаланы Хабибуллахны, ЖаппуланыАлийни, НёГерланы Казбекни, Байдаланы Хакимни эм башхаланы атларын энчи айтырчады. Ала, агъачланы къоруулау жаны бла кеслерине салынГан борчланы намыслы толтурулары бла чекленип къалмай, рекреация объектлени тап халда тутадыла, солурГа келГенлени арасында анГылатыу иш бардырадыла.

Анатоий ТЕМИРОВ.

БИЗНИ ЖЕРЛЕШЛЕРИБИЗ

Малкъарны кёргюзтюргеди мураты

КъырГъыз аулакълада ёсгенликге, Фаризат таулу къызды. Иги окъуГаны, врач болурГа сюйгени бла атасын-анасын, жууукъларын да къууандырады, ёхтемлендиреди. Ол, ахшы кардиолог болуп, бери МалкъарГа – ата-бабаларыны жерлерине – келирге да итиненди. Малкъарны юсюнден а анГа аммасы кёп сейир хапар айтханды.

- Иш кёллюлюк бла таулула бары да къарындашла болурла, - деп кюледи, мени бла ушакъ этте, Фаризат. - Таулуладан кимни таныГ эсем да, иш кёллю адамладыла. Таматала уа иш бла саулукъларына окъуна баГъадыла. Ол а таулуланы кеслери къураГан «терапияларыды».

Мени аппамы юсюнден да кёп хапар айтхандыла. Ненча кере эшитгенме аны халаллыГъыны, ишчилигини, башхалаГа болушлукъ этерге хазырлыГъыны юсюнден да. Аппам Бёзюладан эди.

Уллу анам Ёлмезланы Кертбийини кызысы Окобаш 1957 жылда «Сыйлылыкъны белгиси» орден бла саугъаланГанды. Ол заманда жаш адам эди. Ала къаллай болумлада ишлегеннери а барыбыз да билебиз. Биогюн а саулукълары тозуГанды. Мен а аланы барысына да болуучуГа, бир да болмаса да азыракъ аурурча этерге сюеме.

Медицина бла жашауун байламлы этеригин ГашалаНы кызылары бешинчи классда оюнча билгенди. Биологиядан, анатомиядан читапланы алып окъуГанды. Ала уа алыкъа школ программа жокъ эдиле. Таулу кызчыкъ Авиценнаны ишлери бла да школда окъуна шаГырей болГъанды. Андан сора да, кёп олимпиадалаГа къатышып тургъанды. КъырГъыз тилни да, малкъар тилни да иги биледи. КъырГъыз тилден олимпиадалаГа къатышып, таулу къыз кёплени сейирсиндиргенди. Болсада таулула бла уа малкъар тилде сёлешеди. Аммасы бла уа – биютюнда.

Фаризат окъуГан бёлюмде къырГызылла кёпдюле, оруслула, грекле, уйГурла да бардыла. Лекциялары, практика дерслери орус тилде бардырыладыла. Узун, субай, сары шинли, кём-кёк кёзлю таулу къыз къырГызча сёлешип тебиресе, кёпле сейир этип, тохтап окъуна къарайдыла. АлГъа уа аны оруслу сунуп да тургъандыла. Болсада Фаризат деген аты аны оруслу болмаГанына толу шаГъатлыкъ этеди.

- АлГа мени нёГерлерим таулула кимле болГъанларын билмегендиле, эшитген окъуна этмегендиле, - дейди ол кесиуа. - Энди уа мен кесими студент нёГерлерими малкъар тилде сёлеширге юйретеме. Андан сора да, алаГа Малкъарны кёргюзтюрге мурат этеме.

Мени бла бирге курсда окъуГан Талгат бла – къырГызлы жашды – бир жол адамны санын, чархын, аурУуланы атларын да хар бирибиз кеси тилибизде айтып, бир биринни юйретирге дейбиз. Ол биринчи эди да, мен аны ызындан малкъар тилде сёлешгенимде, аны эниклеп, къайтарып айтхан сунГанды. Болсада иги тынГылай кеттенинде, аГылаГанды. Бизи да тюрк тилли халкъ болГъа нылбыны билгенди. Энди уа мени бла «къалайса?» деп саламлашады, мен да «жакшы», дейме.

Тюп районда Фрунзени атын жюрютген школда бир кезиуде кёп таулу сабий окъуГанды. (Шёндю уа онусу окъуна болмаз). Билимлери, анГыламлары бла да айырмалыла эдиле кеслери да. Фаризатны анасы Бёзюланы Люба да бу школну бошаГанды. Ызы бла пединститутда окъуГанды. Фаризат да анасы жюрюген школГа жюрюгенди. Устазларыны кёбюсю анГа Фаризат уГъай, Люба деп да - тургъандыла. Школну уа Гашаланы кызылары бек иги белгилеге бошаГанды. Болсада КъырГъызны медицина академиясына окъурГа кирген алай тынч тюйюлдю. Бир жерге ондан артыкъ адам болады.

- АлГъадан заманымы тап юлешалмай бек къыйналГъанма, - дейди Фаризат. - Болсада жууурГубуз Зухура университетде ишлейди. Студентлени проблемалары бла да шаГырейди. Аны себепли манга тынГылы расписание къурарГа да болушманды. Алай бла заманым кёп затха жетерча этгенме. «Кууанч» деген къарачай-малкъар араГа да жюрюйме. Ары нёГерлерим Динара Омуралиеваны, Алиса ОрунбаеваныГ, Гульназ Исламованы да элтирикме энди. Ала таулу ханты татыуун да биледиле. Бир жол барыбызда жыйылып хычинле да этгенбиз.

Къалай жашайсыз депми сорасыз? Мен кесими бирсиледен башха кёрмейме. Бизге киши терс кёзден къарап, жюрегибизни къыйнамайды. НёГерлерим бла бир тилде сёлешеме. Къыйналмайма. Окъууда да бир бирге болушлукъ этебиз. Бош заманым болса уа китапла окъурГа, бютюнда Чингиз Айтматовну чыГъармаларын бек сюеме. Ол ауушканда, бир жууукъ адамыбызны тас этген кибик, бек жарсыГан эдим. Сессиядан сора юйге келгенимде уа, Чолпан-Аты тийресинде Иссык-Кульде пароходну кёреме. «Ма буду Айтматовну акъ пароходу, ол алай бек сюйген къаяла эм кёл да», - дейме кеси кесиме. Кёп болмай «Акъ пароходну» жангыдан, «Кайрылып куштар келгенге» деген хапарын а биринчи кере окъуГанма. Чынтты фахму бла тууГан жерге сюймеклик бир бирсиз болмагъанларына, аланы ёлюмсюзлюклерине дагъыда бир кере шаГъат болГъанма.

БасмаГа **МАХИЙЛАН Азиза** хазырлаГанды.

СУРАТДА: онГжаныдан биринчи Гашаланы Фаризатды.

Документле

Къабарты-Малкъар Республиканы Административ право бузукълукъланы юслеринден кодексине тюрлениуле кийириуню юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы

ЗАКОНУ

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти 2008 жылда 2-чи октябрьде къабыл кёргенди

Къабарты-Малкъар Республиканы Административ право бузукълукъланы юслеринден 2003 жылда 22-чи июльда къабыл этилген 66-РЗ номерли кодексине (Кабардино-Балкарская правда, 2003,№ 173-176, 252-253; 2004, № 279,320-321; 2005, №22,151; 2006, №32,53-54, 153, 177-178; 2007, №78-79, 125-129, 185-188, 324-344, 351-353, 378-379; Официальная Кабардино-Балкария, 2008, №20,38,39-41) быллай тюрлениуле кийирирге:

1.7-1.9 статьяны ючюн тас этГеннге санарГа.

2.8.2 статьяны 1-чи кесегини 14-чю пунктун ючюн тас этГеннге санарГа.

3.8.3 статьяны 1-чи кесегини 4-чю пунктун ючюн тас этГеннге санарГа.

Къабарты-Малкъар Республиканы Президенти А.КАНОКОВ

Нальчик шахар, 2008 жылда 14-чю октябрьде №57-РЗ.

Къабарты-Малкъар Республиканы «Къабарты-Малкъар Республиканы административ-территориялы къуралыууну юсюнден» Законуна тюрлениуле кийириуню юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы

ЗАКОНУ

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти 2008 жылда 2-чи октябрьде къабыл кёргенди

Къабарты-Малкъар Республиканы «Къабарты-Малкъар Республиканы административ-территориялы къуралыууну юсюнден» 2005 жылда 27-чи июльда чыГъарылГан 12-РЗ номерли Законуна (Кабардино-Балкарская правда, 2005, б/н; 2006, №27, 197-200; 2007, №185-188, 303-305; 2008, №18) быллай тюрлениуле кийирирге:

1.3-чю къошакъны 2-чи кесегини 8-чи бёлюмюнде «Дугулубгей» деген сёзню орнуна «Дыгулыбгей» деп жазарГа.

2.29-чу къошакъны 2-чи бёлюмюню 1-чи пунктунда «Дугулубгей» деген сёзню орнуна «Дыгулыбгей» деп жазарГа.

Къабарты-Малкъар Республиканы Президенти А.КАНОКОВ

Нальчик шахар, 2008 жылда 6-чы октябрьде, №58-РЗ.

Къабарты-Малкъар Республиканы «Къабарты-Малкъар Республикада халкъны социальный жумушларын жалчытыуну юсюнден» Законуну 25-1 статьясына тюрлениуле кийириуню юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы

ЗАКОНУ

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти 2008 жылда 2-чи октябрьде къабыл кёргенди

Къабарты-Малкъар Республиканы «Къабарты-Малкъар Республикада халкъны социальный жумушларын жалчытыуну юсюнден» 1996 жылда 17-чи декабрьде чыГъарылГан 36-РЗ номерли Законуну 25-1 статьясыны 2-чи кесегине (Кабардино-Балкарская правда, 1996,№243; 2001, №97; 2003, №63-64, 261; 2004, №89-90, 320-321; 2006, №153) быллай тюрлениуле кийириРге:

1.1-чи пунктда «Россей Федерацияны Правительствосу» деген сёзлени орунларына «Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосу» деп жазарГа.

2.3-чю пунктну ючюн тас этГеннге санарГа.

Къабарты-Малкъар Республиканы Президенти А.КАНОКОВ

Нальчик шахар, 2008 жылда 16-чы октябрьде, №59-РЗ

Кыралгъа кыйын салгъанда

Бизни бёлгендиле. Деменнили Совет Союз энди жокъду. Алай ол чачылгъанды бери озгъан заман кёрюзтенди халкъланы бир бирлери бла байламлыкъларын, бирликге итинчулюклерин юзерге кыйын болгъанын. Ол да бошдан тюйюлдю, бирлигини, деменгилилигини хайырындан хорлагъанды кыралыбыз Уллу Ата журт урушда. Не республикада, не кыралда жашасала да, адамла кеслерини жигитлерин унутмагъанды. Барысы да бирге кыйын салып болдурулгъан хорлам ёмюрлеге да битеу халкъланы жетишими болгъанлай кьаллыкъды.

Жигит связист, батальонну комсоргу

Ма анга шагъатлыкъ этген шартладан бири. «Советская молодежь»- газетде Херсон шаходны 50-чи номерли школуну излеу къауумуну башчысы А. Цитрон былай жазады: «Къабарты-Малкъарны махтауу жашы Федор Куянцевни уруш жылгъа этгенди. Алай душман аны къайтарыргъа адырыз этеди, ючюю техникасын анга атады. Болсада, бизни аскерчилерибиз къаты соелгендиле, душманны бир жолгъа он танкын къурутуп, артха кетерча этгендиле. Алай бла, тохтамай алгъа бара турганлай, минала салынгган жерге тиреледиле. Аны тазаларгъа керек эди, гитлерчиле башындан окъ-Къайсын «чириген Сиваш» деп атагъанды. Ол да ётгенди аны суукъ сууларындан, алай башха юн, башха аскерчиле бла. Анга закий фронтчу поэт кёп назмула да атагъанды. Ол жигит, махтауу юнклени Къайсынча сыфатлагъан болмагъанды.

- Мен «Сын Отечества» деген газетин окъуучу эдим, - деп эсгергенди Башийланы Магомет. - Анда мени фахмулу жерлешими - Кьулийланы Къайсынны назмулары, статьялары басмалангъандыла. Он бизден узакъда болмагъанынангылай эдим. Алай фронт асыры уллуду, сюйген поэтими кьалай табайым? Штабха сёлешеме,анда Къайсынны кьайда болгъанын айтдыла. Мен аны жер юйчюкде газетте материал жаза турган кезиуюнде тапдым. Экибиз да тюбегенибизге кьуандыкъ, алай ол кьууанчны халкъыбызны киши жерине кёчюкюлгенини хапары мудах эди. «Ол бек уллу жангылычды. Быллай зорлукъну дуниядa киши да сынамагъанды! Болсада халкъ не гитче болсада, зулмучудан эсе кёп жашайды! Биз кьайтырбыз санга, сюйген Малкъарыбыз! Алыкъа уа гитлерчи башкеслени сыйлы жерибизден кьууургъа керекди», - деген эди Къайсын ол заманда.

- Мен, ол айтханча, душманны кьууун бардым жаралы болгъунчу, - деп хапар айтхан эди Баший улу. - Ахыр кере Днепропетровскеде госпитальда жатханма. Иги болгъанымлай, бизни аскер бёлюмюбюз Болгарияны жеринде уруш этте эди. Болсада аскер нёгерлерими бек терк тапдым.

Артда уа фашистле бла Югославияда, Австрияда, Чехословакияда до сермешдиле. Жарым ёмюр оргъандан сора да унуталмагъан эди Магомет югославлы шуёхларыны кьонакъбайлыкъларын. - Бизге тюбегенлеринде аланы бир кьууанчлары бар эди да, - деп эсгергенди ол. - Манга анда Ата журтну орденин да берген эдиле. Венганы, Праганы азатлау ючюн да правительствону саугъаларын бардыла. Венгрияны Балатон кёлюню жагъаларында жигитча сермешип ёлген фронтчу нёгерлерим, андагы сермешле тюшюмде кёрюнгненлей турадыла».

Хорламгъа уа Башийланы Магомет Чехословакияны жеринде тюбегенди. Ол 9-чу майда Праганы къатында гитлерчилени къалгъан кьыгъанлары бла сермешгенле бла бирге болгъанды.

- Артда 46-чы аскерни къауумунда бизни юнчыгъыш жанына этте эдиле, - деп бардыра эди хапарын Магомет. - Милитарист Японияны уатырыгъа. Болсада самурайла бла уруш этерге тюшмеди. Артха кьайтардыла да, аскер бёлюмюбюзню Красноярскеде кьойдула. 1946 жылны ахырында мен да аскерден кетдим.

Майдалла барысы да бир кьурчдандыла

Хорламны кьууанчын халкъына жетген кьыйынлыкъ мудах этгенди. Ол, аны мингле бла жерлешлери урушда кьазауат этге турган кезиуде, аланы аталарын, аналарын, юй бийчелерин, сабийлерин, туугъан жерлеринден сууурут алып, эптип, киши жерге атдыла. Урушда сакъат болгъанланы, жигитлик этип, сыйлы орденле эм майдалла бла саугъаланнганланы да аямадыла.

Юч жыл ёсдюрюп, аланы Ата журтну къорууларгъа жиберген Налмас да тюшдю ол юйсюз тирменге. Бир жашы Зашка уруттан кьыянулу болуп кьайтды, экинчиси Абрахман а, жигитча сермеше, жан берди. Жаралы анагъа Аллахны жаны ныматларын аты юсюнде жангы атлы чапды. Къасым аланы экисин да бюгюннге дери бир жерде да кёрмегенди. Я, Уллу Аллах! Ол кьаллай ариу эди! Чиммакъ аны, шёндю жаугъан кьарча.

Башы уа, башы!? Кьалай ариу эди ол атны башы, кьалай ёхтем тута эди ол аны ! Атлагъаны уа – кьаты жерге чёпюч бла чюй урганча .

Баям, атны сурталай, окъуучуну арытдым жерине. Ол кьайсандан атны иесини юсюнден жазмай окъуна кьойыйм, бир затчыкъны сагъынып: аллай атха минергге тийишли жигит эди ол!

Къасым тюш кёре турганча эди: акъ атдан кёзюн айыралмай, тёгергингдителени хапарларын эшитмей, битеу дунияны унутуп!

Акъ ат чаришде чапхан атланы барын да озду. Чаришден сора бирси атла асыры арыгъандан аякъларин кючден ала, кьымылдайдыла. Юсерлин да акъ кёмюк басып. Акъ ат а, арталлы да чапнымагъан атны юсюнде жангы атлы чапды. Къасым аланы экисин да бюгюннге дери бир жерде да кёрмегенди. Я, Уллу Аллах! Ол кьаллай ариу эди! Чиммакъ акъ, шёндю жаугъан кьарча.

Баш уа, башы!? Кьалай ариу эди ол атны башы, кьалай ёхтем тута эди ол аны ! Атлагъаны уа – кьаты жерге чёпюч бла чюй урганча .

Баям, атны сурталай, окъуучуну арытдым жерине. Ол кьайсандан атны иесини юсюнден жазмай окъуна кьойыйм, бир затчыкъны сагъынып: аллай атха минергге тийишли жигит эди ол!

Къасым тюш кёре турганча эди: акъ атдан кёзюн айыралмай, тёгерегингдителени хапарларын эшитмей, битеу дунияны унутуп!

Акъ ат чаришде чапхан атланы барын да озду. Чаришден сора бирси атла асыры арыгъандан аякъларин кючден ала, кьымылдайдыла. Юсерлин да акъ кёмюк басып. Акъ ат а, арталлы да чапнымагъан атны юсюнде жангы атлы чапды. Къасым аланы экисин да бюгюннге дери бир жерде да кёрмегенди. Я, Уллу Аллах! Ол кьаллай ариу эди! Чиммакъ акъ, шёндю жаугъан кьарча.

Баш уа, башы!? Кьалай ариу

Юйюрню жылы

Къыркъ жылны бирге

Хасанияда жашагъан Хапаланы Идрисни бла Любаны юйюрлерине баргъан кюн бир отоудан чыгъып, башхасына чабып, секирип, кюлюп, ойнап айланнган сабийлени араларында аслам эс бек кичи Хажи-Муратчыкъгъа бурула эди. Сабийлени ол тюрлю къылыкълары ыннаны бла аппаны артыкъ уллу къайгъы этдирмейди, ол гъай да, ана аны жаратып тургъанлары кёрюнюп тура эди. Туудукълары – аланы жашаулары магъанасыдыла.

Идрисге жыйырма жыл толгъанда, атасы юйдегили бол, деп тохтагъан эди. Сегиз жылны ичинде кюн сайын юйдегили къачан боласа дегенлей тургъанды. Бызынгы эл артыкъ уллу болмагъаны себепли, аны билмеген жокъ эди. Тап тюшгенлей, жашынг къыз къачыргъанды деп, атасын аз кере алдамагъандыла. Ол а, керти сунуп, аны эшитгенлей, къой союп, столла къураддыртып башлар эди. Бир жол а Идрис, керти окъуна, къыз къачырып келеди.

Идрис кеси устазлыкъ этген школну онунчу классында окъуучан къызны асыры жаратхандан, законнга кёре аны жыл саны жетмегенине да къарамагъанды. «Хапалагъа мени къолумда окъуу китапларым бла келтириген эдиле. Атам, анам къызыбызны урлап кеттенди деп, милициягъа окъуна билдирген эдиле. Бизге некях этген адам да жууапха тартылгъан эди», - деп эсгереди Люба.

Насыпха, эруттеден бери да бир бирни иги таныгъан, уллу шуёхлукъ жюрютюп тургъан юйюрлени ишлери таплыкъ бла бошалды. Хапаланы Идрис бла Аттоланы Люба бир юйюр кўрап жашагъанлы къыркъ жылдан атлагъанды.

Хапалары терекни бутакълары аны тамырларына кёре болгъанларына ишекъсиздиле. Идрисни бла Любаны тукъум тамырлары уа болмагъанча тутхучлудула. Ала экиси да кёп сабийли юйюрледен чыкъгъандыла. Хапа улуну юч къарындашы, юч эгечи бардыла. Аттоланы юйюрлеринде уа онбир сабий бар эди.

Идрисни анасы Забитхан къолдан уста тиширу болгъанды. Ол сокъгъан кийизлери ючюн аны эки кере документли фильмге алгъандыла. ВДНХ-гъа бир ненча кере баргъанды. Кийим тигиуде, эшиуде да анга жетген болмагъанды. Бусагъатда Хапаланы юйюрлеринде бек сыйлыгъа ВДНХ-ны майдалы эм Забитхан кеси къолу бла сокъгъан кийиз саналадыла.

Аттолары Къабарты-Малкъаргъа къайтханларында Любаны атасы Хасымгъа Нальчикде фатар, партияны обкомунда иш да бере эдиле. Алай кёп сабийли, жашауу келген киши тууган эли Быызынгыгъа, барады. Анда уа аны эл Советни председателине айырадыла. «Атабаз ауур акъыллы адам эди, жазаргъа, окъургъа да кеси аллына юйреннгенди. Ленинни окъуу городокда элден биринчи болуп ол окъугъанды, - дейди Люба. - Бир заманлада ол Тимбора Мальбахов бла бирге окъугъанды эм ишлегенди. Бизде Мальбахов атама жазгъан письмола да сакъланнгандыла. Тимбора Кубатиевич салгъанды атамы обкомгъа ишге да.

Хапаланы бла Аттоланы тёлюден - тёлюге кёче баргъан ахшы тёрелери Идрисни бла Любаны жаш юйюрлерини мурдорун тутхандыла. Жашауда кёп зат болады, алай аланы араларында бир бирге гыр-мыр этиу, къайырылып тохтау болмагъанды. «Бир жол, сабийле гитче заманларында, мен да, аталары да, нек эсе да, бир бирге улуу сёлешген болур эдик. Экинчи кюн тамата къызыбыз Светаны мудах болгъанын кёреме. Бир кесекден, къатыма келип: «Тюнене алай нек сёлешген эдинги? Сиз айтхан сёзлени магъаналары неди? - деп сорады. Ол заманда ант этген эдим, сабийлерим мындан ары аллай затны эшитирик тюйюлдюле деп», - дейди Люба.

Идрис ишлеп, юйюрню ахча бла жалчытханды, Люба уа юйде къармашханды. Жашаулары келген къайын ата бла ана, сабийле, малла, - барысы да аны юсюнде эдиле. Моюк а алай гитче тюйюл эди. Бир-бир фермала сукъланнган окъуна этерча - 120 къой, жыйырма да ийнек. Алай Люба, жаш болгъанлыкъгъа, хар ишни да асыры тап жюрютгенден, къайынлары келинлерине къор болайыкъ санга, деп тургъандыла.

Сабийле жетгенлеринде алагъа билим алыргъа, арта да уа ишге тохтаргъа да тынчыракъ болур деп сагъыш этип, Хапалары Хасанигъа, кёчедиле. Жангы жерде да алагъа тынч тюйюл эди. Идрисге Магаданда алтын жугъан жерде старатель болуп ишлергe да тюшгенди. Бир кесекден Хасанияда толу ишленип бошалмагъан юйню от жагъасы жылы, къонакъбайлы да болады. «Къонакъсыз арадан бир кюн да озмайды - ол бизни жашауубузну бир кесегиди», - деп кюледиле юй башчыла. Бу юйюрню къонакъбайлыгъын Нальчикде терк болушлукъ берген станцияда ишлегенле да унутмайдыла. Идрис, Магадандан къайтхандан сора, анда шофёр болуп оналты жылны ишлегенди.

Кишини затына тиймезге. Ол къыйынлыкъгъа тюшсе анга болушлукъ этрге. Игилик этип, аны къайтырын сакъламазгъа – ма бу жорукъла бла юйретгендиле Хапалары сабийлерин. «Ишлери, сёзлери ючюн да жууаплы болурларын излегенбиз,- дейди Люба. – Элдар 9-чу классда окъугъанында, экзаменлени кезиюнде ауруп къалады. Эрттенликде, температурасы 40 градусха жетип тургъанына да къарамай, кийинип, школгъа тебирейди. «Жашым, бюгюн школгъа бармай къалырменг?» - дейме. Ол а: «Жарамайды. Мен экзамелледен албугъартхан сунарыкъдыла тенглерим» - деп кетеди.

Ахшы ата, ана сабийлери бары да бийик билимли болурларына къайгъысыгъандыла. Алай бла Света Къабарты-Малкъар университни прикладной математика факультетин жетишимли бошайды. Ол 16-чы номерли орта школда информатиканы окъутады. Фатима атасыны анасына бек ушайды, кеси да аныча къолдан устады. Алай баш усталыкъгъа уа социальный ишни сайлагъанды. Къызладан кичилери Мадина да, университни математика факультетин бек иги белгилее бошап, элде школда ишлейди. Жангыз жашлары Элдар а КъМКъУну медицина факультетин къызыл дипломгъа бошагъанды, бусагъатда 2-чи номерли шахар больницада хирургъ.

Биз, ушакъ этип бошап, юйде болгъанланы барын да суратха тюшергe чакъыргъанымда, Люба, бир кесек мыырымы тилеп, отоудан чыгъанды. Эки минутдан ол къучагъында да кийизи бла киреди, аны диваннга тап жайып: «Мында муну этгенни къол жыльыу сакъланнганды. Аны себепли биз анга юйюрюбюзню бир адамынача багъа беребиз. Он да суратха тюшсюн», - дейди.

ДАЛХАТЛАНЫ Марзият.

ФУТБОЛ

Чабыуллукъ этген, гол да урады

Чемпионатны 26-чы турунда «Спартак-Нальчик» Ярославльны биринчи дивизионнга энергe боллукъ «Шинник» командасы бла тюбешенди. Къонакъбайла, къалгъан оюнланы барысын да хорламла бла бошамасала, къадарлары осал боллукъду.

Ол себепден ала биринчи такъыйыкъаладан окъуна нальчикчилени кёбакъэшиклери таба чабыуллукъла этип башлагъандыла. Половинчук жибергeн топну Яшин спартакчыланы къабакъэшиклери таба урады, алай Хомич аны уста тыялгъанды. «Шинникни» экинчи кере да насыбы тутмайды: топну къонакъланы къабакъэшиклерине кийиргeн Монарёв оффсайдда болгъанында ургъан эди деп, арбитр ол голну санамай къояды. Аны бла байламлы биринчи таймны ахырында судья терс болгъанын айтыргъа майданнга чыгъаргъа ярославльчиледен бири ёшюн урады, алай аны «Шинникни» футболчулары тыядыла.

Таймны ахыр аласында Гогита штрафнойдан жибергeн топну Сирадзе къонакъбайланы къабакъэшиклерине кийиреди эм эсепни 0:1 этеди. Ол эсеп бла команда-ла солургъа кетгендиле.

Оюнну экинчи таймын ярославльчиле кезиулю чабыуллукъдан башлайдыла. Биягъы Монарёв Хомични къабакъэшиклерине топну кийиригe кюрешеди. Ол муратына да жетеди - нальчикчилени къабакъэшиклерине топну кийиреди эм эсепни тенг этеди.

Кёп да бармай Бояринцев жибергeн топну Кудрявшов, къонакъланы къабакъэшиклерине кийирип, къонакъбайла алгъа чыгъадыла. Аллай кезиулени ала дагъыда бир ненчаси къурагъандыла. Алай нальчикчилени къоруулаучулары алагъа эсепни ёсдюрюргe онг бермегендиле. Алай бла, спартакчыла бу турда очкосуз къалгъандыла.

Кезиулю оюнун «Спартак-Нальчик» 2-чи ноябрьде кеси стадионунда «Томь» бла бардырлыкъды.

Бирси командала былай ойнагъандыла:

«Рубин» - «Крылья Советов» - 3:0
«Химки» - «Луч-Энергия» - 3:1
«Спартак» – «Терек» - 3:1
«Амкар» - «Локомотив» - 0:0
«Томь» - «Зенит» - 1:1
«Москва» - «Сатурн» - 0:0
«Динамо» бла ЦСКА тамбла ойнарыкъдыла.

О. ХАШУКАЕВ.

РОССЕЙНИ ЧЕМПИОНАТЫНЫ 26-чы ТУРДАН СОРА ТАБЛИЦАСЫ

	Командала	О.	Х.	Тб.	Къ.	Т.	Оч.
1.	«Рубин»	26	17	6	3	40-16	57
2.	ЦСКА	25	13	8	4	42-20	47
3.	«Динамо»	25	12	8	5	34-25	44
4.	«Амкар»	26	11	8	7	25-20	41
5.	«Спартак»	26	10	10	6	39-33	40
6.	«Зенит»	25	10	9	6	51-32	39
7.	«Крылья Советов»	26	9	11	6	36-25	38
8.	«Локомотив»	25	9	8	8	28-28	35
9.	«Москва»	26	8	10	8	27-28	34
10.	«Спартак-Нальчик»	26	8	6	12	27-33	30
11.	«Терек»	26	8	6	12	21-36	30
12.	«Томь»	26	7	6	13	21-34	27
13.	«Сатурн»	25	6	9	10	21-25	27
14.	«Химки»	26	5	8	13	30-48	23
15.	«Луч-Энергия»	26	3	11	12	22-45	20
16.	«Шинник»	25	4	6	15	24-40	18

Спорт

Къарыуларын эм усталыкъларын кёргюзтгендиле

Сочиде Россейни кубогу ючюн каратеден эришиуле болгъандыла. Алагъа къыралны спортну бу тюрлюсю кенг жайылгъан жерлериндеи 360 адам къатышхандыла. Спортчула энчи эм командала ючюн да эришгендиле. Анда Къабарт-Малкъарны Элбрус районундан бла Нальчик шахарындан каратечиле да келерини къарыуларын кёргюзтгендиле.

Тишириуланы араларында бизни къызыладан бек иги кёрюмдюлени Макытланы Адина бла Фарида Шогенова кёргюзтгендиле. Ала кеси жыл саналарында команда эришиуледе экинчи, энчи тюбешиуледе уа ючюнчю жерлеге тийишли болгъандыла.

Жашларыбыз да аладан артха къалмагъандыла. Энчи эришип, Тебуланы Тау-Бек экинчи жерге тийишли болгъанды. Инал Махмудов, Тебуланы Мырза-Бек эм Будайланы Зейтун команда эсепде экинчи жерни алгъандыла. Зейтун абаданла бла эришип да ол кёрюмдюню кёргюзтгенди, Рустам Дураев а ючюнчю болгъанды. Али Махмудов эки тюрлю эришиуде да ючюнчю жерге чыкъгъанды. Аллай жетишимге энчи эсепде Тенгиз Калдин, команда тюбешиуледе уа Малкъондуланы Алан да жетишгенди.

Бизни республикадан призёрланы тренерле Евгений Могилевец бла Аслан Губашиев юйретедиле. Ала, спортчула да Сочиге эришиулеге барыгъа болушханлары ючюн, Тырнауз шахарны администрациясыны башчысы Малкъарланы Асланнга эм предприниматель Макытланы Юрийге ыразылыкъларын билдиредиле. Ала бла бирге курорт шахардан предприниматель Юрий Понамарёвха да командагъа хакъсыз жашар жер бергени ючюн ыспас этедиле.

Халкъла аралы эришиуледе - экинчи

Омск шахарда акъылбалыкъ болмагъанланы аралырында грек-рим тутушуудан халкъла аралы турнир ётгенди. Тырнауузну спорт школуна жюрюген Башийланы Махмут анда экинчи жерге тийишли болгъанды. 76 килограмм ауурлукълары болгъанланы арасында ол, бешеуелен бла тутушун, барысын да хорлагъанды. Жаланда финалда Москвадан келген спортчугъа хорлатханды.

Турнирни бийик даражалыылыгъын эсге алсакъ, анда экинчи жер да уллу жетишимди. Аны бла Махмут аны тренери Этезланы Хусейин да ётхемленеди.

Баший улу бу кюнледе Иван Ярыгинни хурметине жораланып Москвада боллукъ тушуну тёрели фестивальна къатышыргъа хазырланады.

Бир жолгъа эки сыйлы саугъа

Москвада кюч структуралары араларында Кюч къоркъуусузлукъну юсюнден келишимни (ОДКБ) кубогу ючюн тутушуудан алтынчы халкъла аралы турнир ётгенди. Элбрус райондан сюд пристав Галия Абулькина анда биринчи жерге тийишли болгъанды.

Саугъа ючюн онеки жуукъ тыш къыралны, Бельгияны, Японияны эм Россейни тутушуучулары эришгендиле. Аланы аламысы право низамны сакълагъан органланы келечилери эм тюрлютюрлю кюч структуралада ишлеген спортчула эдиле. Галия Абулькина эм Нальчикден Светлана Березгова Россейни пристава службасыны биринчи командасы ючюн эришгендиле. Бизни республиканы энтта да бир келечиси Догучаланы Танзиля уа -экинчи командасы ючюн.

Турнирни башында ала ючюсю да Нальчикде тренер Аналаны Асланны башчылыгъында спортну башха тюрлюлерини специалистлери бла да жарау этип тынгылы хазыланнгандыла.

Галия 50 килограммгъа дери ауурлукъда биринчи тутушуда Россейни МВД-ны келечисин болжалдан алгъа хорлагъанды. Ол экинчи тюберик тиширу а, тутушургъа унамагъанды. Финалда тырнауузну тиширыу Татарстанны сюд приставларны келечиси бла эришгенди. Ала экиси да Нижний Новгородда Россейни чемпионатында да тюбешген эдиле. Ол заманда, бу жол да хорламны Галия алгъанды.

Светлана Березгова, 60 килограммгъа дери ауурлукъда финал тутушууда дагъыстанлы спортчугъа хорлатып, экинчи жерге тийишли болгъанды. Догучаланы Танзиля да 65 килограммгъа дери ауурлукъда аллай жетишимге жетгенди.

Аллай бла, турнирде Россейни биринчи командасы хорлагъанды, экинчиси уа кюмюш саугъагъа тийишли болгъанды. Официальный саугъалау бошалгъандан сора, Къабарты-Малкъарны спортчулары Россей Федерациясы Баш сюд приставларында болгъандыла. Анда Галияны Федеральный службаны «За заслуги» деген ордени бла, Светлана бла Танзиляны уа сыйлы грамотала бла саугъаланнгандыла.

Анатолий ТЕМИРОВ.

Юбилей

МХТ-ны сохталары Нальчикде, битеу дунияда да

Бу кюнледе Москваны, къыралны да бек айтхылыкъ театрларындан бири – МХТ – кесини 110-жыллыкъ юбилейин белгилейди. (Кёп жылланы ол МХАТ деп белгили эди, бусагъатда МХАТ дейдиле). Аны къуралгъаны жаланда ол замандагъы Россейни культурасына кёшумчулукъ тюйюл эди. Бу театр кёп миллетлени, ол санда малкъар халкъны театр искусствосунда да, уллу ыз кьойгъанды.

1935-1940 жыллада ара шахарда ГИТИС-ни актёр, режиссёр факультетлеринде окъугъан студентлеге дерслени Художестволу театрны усталары бергендиле. Къалай уллу хурмет бла эсгерликдиле артда бизни биринчи актёр студиябызда окъугъан актёрла устазларын алагъа аталыкъ-аналыкъ этип, театр искусствону сейир жашырынлыкъларына тюшюргенлери ючюн. Закий поэтибиз Къулийланы Къайсын, ГИТИС-ни актёр факультетини студенти, кёп жылдан сора ол уллу актёрланы юсюринден былай жазарыкъдыла: «Еланская, Тарасова, Степанова – гюл къысым кибик, бары да бир оюнда – «Юч эгечде». Хмелёв а Кареннини сыфатында, инбашы бла лента къысылып, экинчи аллай актёр жюз жылдан сора да хазна туусун».

Алай малкъарлы актёрла, Къайсын да артыкъ бек багъалагъан а И.Я. Судаков эди – курсну художестволу башчысы. «Мен Судаковдан жаланда актёр усталыкъгъа юйренип къалмай, не жанындан да культураны ёсдюрюргe юйреннгенме. Ол адамны учундура билгенди. Сохтасында фахмуну жилтинчигин кёргe, анга алай къууаннганды, ариу сёзлени бир да аямагъанды», - деп эсгерликди Къулий улу. Аны айтханына кёре, поэзияны тау шауданча тауушун биринчи кере да ол Судаковну юйюнде эшитгенди. Былай жазгъанды Къайсын аны юсюндеи а: «Ол (Судаков) бизни, биринчи курсну студентлерини, фатарына къонакъгъа чакъырады. Аны юй бийчеси К.Н. Еланская бизге Пушкинни лирикасын окъуй эди. Алыкъа да эшитеме аны сюйдюмлю, хайран этиучю ауазын. Аны «Воскресенье» деген спектакльден театры тарыхына кирген «Мен терс тюйюлме!» деген сёзлерин биогюн да эшитеме».

«Устазына кёре сохтасы» дейдиле. Биринчи малкъар актёр студия, къыралны эм айтхылыкъ театрыны усталарыны къолларында окъуп, аладан эм иги къылыкъларын алыргъа кюрешгенди. Андан ди аланы ызларындан келген жаш тёлюге сакъ къарагъанлары, ишде болушлукъ этип, кёллендирип, кётюрюп тургъанлары да.

Былайда айтмай харамаз биринчи профессионал малкъарлы режиссёр эм драматург Геляланы Рамазан да МХАТ-чыланы къолларында окъугъанын, аны художестволу башчысы И.Н. Берсенев болгъанын да.

ГИТИС озгъан ёмюрню биринчи жарымында, хазна къалмай, битеу миллет республикалагъа хазырлагъанды кадрла. Анда уа айтхылыкъ актёр, режиссёр, педагог К.С. Станиславскийни системасы бла окъутадыла. Бу кесини актёр системасы бла театр искусствода революция этген адам эди, МХАТ-ны къурагъанладан бири. Энди ол система бла битеу дунияда хайыранладыла. Бизни республикада драма театрланы актёрлары да Станиславскийни сохталарыдыла дерге боллукъду.

Бу театрны хар жанры спектакли уллу Россейге белгили болуп тургъанды. Аны таматаларыны хайыырданы тогуусунлай ачылгъанды А. Чеховну, М. Горькийни, М. Булгаковну, Л. Леоновну драматург фахмулары. Аны сахнасында салыннган оюнланы бир-эки жылдан узакъ шахарлада, миллет республикалада да кёрюрге боллукъ эди. Сёз ючюн, 1939 жылда ГИТИС-ни административ факультетин бошап келген Акъайланы Къасым К. Теренёвну «Любовь Яровая» деген трагедиясын жаш актёрла бла малкъар совхоз-колхоз театрда салгъан эди.

Жашауда модагъа уллу эс бурулады. Театр искусствода моданы аллында баргъан, сёзсюз, МХАТ болгъанды. Озгъан ёмюрню 80-чи жылларында бу таурухлу коллектив айырылып, экиси къуралгъан эди: А. Чехов атлы эм М. Горький атлы театрла. Биринчисине кёп жылланы башчылыкъны О. Ефремов этгенди, экинчисини таматасы уа Т. Доронинады. Ефремовну башчылыгъы бла театр аны эм иги тёрелерине кертичилей къалгъанды. Режиссёрну «Иванов», «Дядя Ваня» эм башха оюнлары классикагъа айланнгандыла.

Бюгюн да МХТ къараучуну бек сюйген театры болгъанлай къалады. Аны художестволу башчысы О.Табаков фахмулу режиссёрланы чакъырады, кесини актёр студиясын бошагъан хунерли жаш тёлюню тышына жибермейди. Коллективни труппасына сукъланыргъа боллукъду. Анда ишлейдиле А. Мягков, Е. Киндинов, С. Безруков, К. Хабенский, И. Чурсин эм башхала. Тышындан келген театр искусствону сюйгенлеге угъай, москвачыланы кеслерине да бу театрны оюнуна билет тапхан улу къууанчды.

САРАККУЛАНЫ Асият.

Закон

Хыйла бла ахча къоллу болгъанла

Нальчик шахарны прокуратурасы федеральный бюджетден законнга бузукълукъ этип ахча алып тургъанла болгъанларын ачыкълагъанды. Халкъны иш бла жалчытыуну арасында эсепде болгъанлагъа «Россей Федерацияда адамланы иш бла жалчытыуну юсюнден» законнга бузукълукъ этилип ахча тёленип тургъанды. Сёз ючюн, ишсизге саналып пособие алып тургъанладан 62 адам бирер жерде ишлегенлери тохташдырылгъанды. Бюджетден ол халда тёленген ахчаны саны 120 миллион сомгъа жеттенди.

Тинтиулени итогларына кёре, 26 материал Нальчикде ич ишлен управлениясына жиберилгенди. Анда уа РФ-ни уголовно-право кодексини 144-чю, 145-чи статьяларына кёре, оноу этилип, граждан-право халда законсуз берилген ахчаны къайтарыуну мадарлары этиледиле.

КъМР-ни Прокуратурасыны пресс-службасы.

Алгъышлау

Жюрегибизден къууанабыз

Биз, Къулийланы Къайсын атлы Малкъар къыралы драма театрны артистлери, **ЖАНГОРАЗЛАНЫ Мажитни эмда МАМАЙЛАНЫ Фатиматны «Ингуш Республиканы халкъ артисти»** деген сыйлы атлары бла алгъышлай, ёмюрюгюз узакъ болсун, мындан ары да бийик жетишимле этигиз, дейбиз. Къоншу республикада бизге аллай сыйнамыс бергенлери барыбызны да къууандырады. Чынтты шуёхлукъну, кертиликни, къарындашлыкъны белгисиди ол, дагъыда фахмулугъа тийишли багъа бериу. Ызы къалын болсун!

Театрны коллективи.

УЧРЕДИТЕЛЬЛЕ:КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редакторну орунбасары АППАЙЛАНЫ Музафар

РЕДКОЛЛЕГИЯ:
АТТАЛАНЫ Жамал (баш редактор), АЛИКАЛАНЫ Владимир, БЕППАЙЛАНЫ Муталип (баш редакторну орунбасары), БИТТИРЛАНЫ Аминат, ТЕКУЛАНЫ Хауа, ТОКУМАЛАНЫ Хусейин, ТОКЪУЛАНЫ Борис (жууаплы секретарь).

ТЕЛЕФОНЛА:
Редакторну приёмныйи - 42-63-01. Баш редакторну орунбасарлары - 42-38-21, 47-26-22. Жууаплы секретарь -42-66-85.
Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52

РЕДАКЦИЯНЫ БЁЛЮМЛЕРИ:
Жамауат-политика жашауну бёлюмю- 42-67-68, 42-24-02.
Экономиканы бёлюмю - 42-66-73.
Культураны бёлюмю - 42-75-82.
Социальный политиканы бёлюмю - 42-66-76, 47-27-59.
Жангылыкъланы бла спортну бёлюмю - 47-26-39, 42-66-71 .
Письмоланы, рекламаланы эм билдириулени бёлюмю - 42-37-94.
Тилманчланы бёлюмю-47-31-28. Сурат алыучу бёлюм - 42-68-72.
Бухгалтерия - 42-30-87
Операторла -47-26-28, 42-39-65.

Редакция авторла бла къагъыт жюрютмейди. Къол жазмалагъа рецензия этилмейди эм ала артха къайтарылмайдыла.
Газетде басмаланнган материаллада айтылгъан оюмла редакцияны оюму бла келишмезге боллукъдула. Алада айтылгъан хар зат ючюн, Россей Федерациясы басманы юсюнден Законуна тийишлиликде, материаллану авторлары кеслери жууаплыдыла.

Редакция авторладан 400 газет тизгинден (машинка бла жазылгъан 5-6 бет) кёпню алмайды.

Газет Басманы эм асламды информацияны эркинликлерин къоруулау жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чу июнюда регистрация этилгенди.

Регистрация номер —И—0066. Индекс - 51532

Газетни басмагъа КъМР-ни Культура эм информация коммуникацияла министерстволарыны службасы хазыр этгенди.

Газет 1905 жылда Революция атлы республиканы полиграфкомбинатда басмаланнганды, Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 33

Газетлени иелерине тапдырыу ючюн КъМР-ни почта связыны федеральный Управлениясы жууаплыды.
Телефонла: 42-06-51, 42-19-97

Газетлени розницагъа сатыу ючюн КъМР-ни "Роспечать" акционер обществосу жууаплыды.
Телефон: 42-69-34

Номерге графикге кёре 19 сагъатда къол салынады. 21.00 сагъатда къол салыннганды.

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГЪАРГЪАНЛА:
Османланы Хыйса - дежурный редактор; Кетенчиланы Зульфия - жууаплы секретарьны орунбасары; Алийланы Кулина (3-4-чю бетле), Ахматланы Шахида (1-2-чи бетле) - корректорла.

Тиражы 3850 экз. Заказ № 3525

РЕДАКЦИЯНЫ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 5